

Panorama Soruyor

Almanya Federal Meclis Seçimleri

Almanya Federal Meclis Seçimleri

- Almanya'daki federal meclis seçimleri sonuçlarını nasıl değerlendirirsiniz?
- Yeni hükümetin iç ve dış politikada nasıl konumlanacağını düşünüyorsunuz?

Bir süredir gerçekleşen her seçimle, hele de bu seçim küresel etkisi büyük olan

bir ÷lkede gerekleŒmiŒse, uluslararası politika daha da çetrefilli bir hal alıyor. Bu ÷lkelerden biri olan Almanya'da 23 Œubat 2025 tarihinde gerekleŒtirilen federal meclis seçimleri, özellikle yeni Trump yönetiminin Avrupa'ya yönelik konumlanması, Avrupa'nın Ukrayna politikası ve Rusya'yla iliŒkileri, AB'nin olası geleceği gibi sıcak uluslararası politika gündemi açısından önemliydi. Seçimler, uluslararası politikadan bağımsız olmamakla birlikte Almanya toplumu açısından da ilgiyi hak ediyordu: Küresel krizden nasibini alan Almanya seçmeninin tepkisini siyasete ne yönde yansıtacağı, aŒırı sağın siyasetteki ykseliŒinin, bu konuda trajik gemiŒe sahip Almanya'da tekrarlanıp tekrarlanmayacağı, artan göçmen karŒıtlıęının Almanya'da yaŒayan diğer göçmenlerle beraber Türkleri nasıl etkileyeceği merak edilen konulardandı.

Dr. Filiz Aydın Cevher

Yine kurulacak yeni hükümetin, uluslararası politikada yaŒanan deęiŒimler karŒısında hangi politikaları üreteceği, AB'nin en önemli gücü olan Almanya'daki olası deęiŒimlerin AB'nin geleceğini nasıl etkileyeceği ve de Türkiye-Almanya iliŒkilerinin nasıl evrileceği seçimlere yönelik ilgiyi artıran diğer hususlardı.

Elbette tek başına seçim sonuçları, tüm bu sorulara/sorunlara net bir yanıt üretemese de sürece dair olasılıkları değerlendirmek açısından önemliydi. Bu nedenle Panorama Soruyor bu kez Almanya seçimlerini odağına aldı. Konusunda uzmanlar, Almanya seçimlerini kendi çalışma alanlarına göre farklı açılardan değerlendirerek, zengin bir içeriğin üretilmesinde önemli katkılar sundular, kendilerine teşekkür ediyoruz. Bilgilendirici ve yeni sorular oluşturması temennisiyle keyifli okumalar dileriz.

***

Prof. Dr. Birgül Demirtaş
Turkish Journal of Diaspora Studies
TED Üniversitesi & Ankara Bilim Üniversitesi

Almanya'da 23 Şubat'ta yapılan federal seçimler, farklı açılardan dönüm noktası olma niteliği taşıyor. İlk olarak, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez aşırı sağ bir parti, % 20,8 oy alarak ülkenin ikinci en büyük partisi konumuna yükseldi. Göçmenlere karşı güvenlikleştirme söylemleriyle dikkati çeken Almanya için Alternatif Partisi (*Alternative für Deutschland - AfD*), Almanya'da ana muhalefet partisi konumuna yükseldi. AfD, Alman Federal Parlamentosu *Bundestag*'da 152 milletvekiliyle temsil edilecek. Böylece Alman Parlamentosu'nun % 24'ü AfD milletvekillerinden oluşacak.

Almanya'da AfD kurulmadan önce de zaman zaman aşırı sağ partiler kurulmuş olsa da hep marjinal konumda kalmışlar ve Alman siyaseti üzerinde ciddi herhangi bir etkiye yol açmamışlardı. Son seçimlerle birlikte artık durum değişti. 2013'te kurulan AfD, o yıl ilk defa katıldığı seçimlerde % 4,7 oy alarak baraj altında kalmıştı, ancak 11 yılda ülkenin ikinci en büyük partisi olmayı başardı. Almanya gibi geçmişte faşizmin çok ağır sonuçlarını yaşamış ve bundan dersler çıkartmak için ciddi çabalar harcamış bir ülkede bile, aşırı sağın bu kadar hızla yükselbilmesinin arkasında hem içte hem de dışta son dönemde yaşanan ciddi meydan okumalar var. Bir yandan ekonomide küçülme, öte yandan savaşlarla ortaya çıkan jeopolitik belirsizlikler Alman halkında ciddi rahatsızlıklara yol açmış durumda.

İkinci olarak, Alman Sosyal Demokrat Partisi (*Sozialdemokratische Partei Deutschlands* - SPD) tarihi bir yenilgi aldı. Mevcut koalisyon hükümetinde büyük parti durumunda olan SPD'nin oyları % 16,4'e düştü. 1860'lı yıllara dayanan geçmişiyile ülkenin en eski partisi olan SPD'nin yaşadığı hezimet, son koalisyon hükümetinden duyulan memnuniyetsizliğin de bir yansıması olarak okunabilir. Üçüncü olarak, seçimler, eski Doğu ve Batı Almanya arasındaki siyasi bölünmüşlüğü göstermesi açısından da turnusol kağıdı oldu. Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla 1990'da iki Almanya'nın resmi olarak birleşmesinin ardından 35 yıl geçtikten sonra siyasi olarak bölünmüşlüğü azalması beklenirken, bu derece artması dikkat çekici. Dördüncü olarak, Almanya'nın geneli düşünüldüğünde seçmen eğilimlerinin sağ partilere doğru kaydığı gözlenmektedir. Eski Batı Alman eyaletlerinin büyük çoğunluğunda Hıristiyan Demokrat Birlik ve Hıristiyan Sosyal Birlik (*Christlich Demokratische Union CDU - Christlich Soziale Union CSU*) partilerinin birinci parti olması, Doğu Alman eyaletlerinde de AfD'nin tarihi bir zafer kazanması; Almanya'nın tümünde sağ partilerin ağırlıklarını ciddi olarak arttırdıklarını göstermektedir. Bu bağlamda, dünyanın ve dolayısıyla Avrupa'nın genelindeki eğilim, son seçimlerle Almanya'da da kendisini göstermiştir. Ama eski Batı eyaletleri merkez sağa kayarken, eski Doğu eyaletlerinin aşırı sağa kayması arasındaki ayrımın da önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Beşinci olarak, seçimlerin sonuçları, Alman halkının ülkenin genel gidişatından memnun olmadığını göstererek, mevcut trafik lambası koalisyonu olarak bilinen SPD-Yeşiller ve FDP'den (*Freie Demokratische Partei*) oluşan hükümete karşı oluşan tepkiyi yansıtmaktadır.

Seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından yeni hükümetin kurulması için çalışmalar başladı. CDU-CSU ve SPD heyetleri arasında ilk görüşmeler başladı. Koalisyonun hangi partiler arasında kurulacağı henüz belli olmasa da büyük ihtimalle Hıristiyan Demokrat-Hıristiyan Sosyal Birlik ile Sosyal Demokratlar arasında kurulması beklenmekte. Şu an için kesin görünen tek şey, AfD'nin koalisyona alınmayacağı. Her ne kadar AfD, ülke yönetimine katılmak konusunda istekli olsa da seçimleri birinci olarak bitiren CDU-CSU, AfD'yle koalisyon yapmamak konusunda kararlı gözüküyor. Alman siyasetinde merkezdeki siyasi partilerin, aşırı sağ partilerle iş birliği yapmaması "yangın duvarı" (*Brandmauer*) benzetmesiyle ifade ediliyor.

Almanya'da yeni kurulacak koalisyon hükümeti, hem iç hem de dış politikada ciddi meydan okumalarla karşı karşıya kalacak. İç siyasette, öncelikle göç konusu gündemde önemli bir yere sahip olacak gibi duruyor. Son aylarda göçmen kökenli kişiler tarafından gerçekleştirilen saldırılar, sağ partilerin göç konusunu daha fazla güvenlikleştirmesine yol açtı. Öte yandan, göçmenlere yönelik izlenecek politikalar konusu halk arasında kutuplaşmaya yol açmış durumda. Bir yandan, mültecilere karşı sınırların korunmasını isteyenler siyasette etkilerini daha çok hissettirirken; öte yandan, Almanya'nın mültecilere sınırlarını açık tutmasını savunanlar ülkenin dört bir yanında gösteriler yapıyor. Bu iki grup arasındaki kutuplaşma, siyasetin gündemindeki önemli konulardan biri olacak.

Yeni hükümet aynı zamanda, ekonomi politikalarına da ağırlık vermek durumunda kalacak. Dünyanın üçüncü en büyük ekonomisine sahip olan Almanya, ciddi ekonomik zorluklarla karşı karşıya. Alman ekonomisi, son iki yıldır küçülüyor. Küresel ekonomide Asya ülkelerinin yükselişine karşı Alman ekonomisi rekabet unsurlarını koruyabilmek için reformlar yapmalı.

Dış politikada da yeni yönetimi bekleyen ciddi meseleler var. ABD'de yeni işbaşına gelen Donald Trump yönetiminin, geleneksel diplomasiyi ayaklar altına alan tutumu, "Önce Amerika" yaklaşımı ve Avrupa'yı eşit bir partner olarak görmemesi muhtemelen yeni yönetimin baş etmek durumunda kalacağı en önemli meselelerden birisi olacak. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın gidişatı da Berlin'deki yeni yönetimin gündemini meşgul edecek görünüyor. Almanya, savaşın başından bu

yana Ukrayna'nın en büyük destekçilerinden biri oldu. Eğer savaş, ABD'deki yeni yönetimin de etkisiyle bir şekilde sona ererse, ortaya çıkacak yeni tabloda Almanya'nın kendine yeni bir yön bulması gerekebilir. Çatışmaların durduğu bir ortamda, yeni koalisyon hükümetinin Rusya'yla ilişkilerini nasıl düzenleyeceği önemli bir konu. Bir başka dış politika meselesi ise AB'nin geleceği konusudur. Küresel sistemde yaşanan değişim dikkate alındığında AB'nin uluslararası alandaki rolü ne olacak? AB, yeni bir genişleme dalgası başlatacak mı? AB içinde, Avrupa değerlerinden ve normlarından uzaklaşan üye ülkelere yönelik nasıl bir tutum benimsenecek? Berlin'de görevi devralacak yeni hükümetin, AB'nin gelecek vizyonuna nasıl bir katkı sağlayabileceği üzerine de kafa yorması gerekecek.

***

Almanya'da 23 Şubat 2025 tarihinde gerçekleştirilen federal seçimler, ülkenin siyasi dengelerinde önemli değişikliklere yol açmıştır. Hristiyan Birlik partileri (CDU/CSU) oyların % 28,5'ini alarak birinci parti konumunu korurken, aşırı sağcı Almanya için Alternatif (AfD) Partisi % 20,8 oy oranıyla ikinci sıraya yerleşmiştir. Sosyal Demokrat Parti (SPD) ise % 16,4 oy oranıyla üçüncü sırada kalmıştır. Yeşiller Partisi % 11,6 oy oranıyla dördüncü, Sol Parti ise % 8,8 ile beşinci sırada yer almıştır. Sol Parti'den ayrılan Sahra Wagenknecht İttifakı (BSW) % 4,9 oy alarak % 5'lik seçim barajını kıl payı geçememiştir. Benzer şekilde, Hür Demokrat Parti (FDP) de % 4,3 oy oranıyla barajın altında kalmıştır.

Prof. Dr. Mustafa Nail Alkan
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Seçim sonuçlarına göre, Federal Meclis'te (*Bundestag*) sandalye dağılımı şu şekilde: CDU/CSU 208, AfD 152, SPD 120, Yeşiller 85, Sol Parti 64 ve Güney Schleswing Seçmen Birliği, Almanya'nın kuzeyinde yaşayan Danimarkalı azınlığın kurduğu ve % 5 barajından muaf olan SSW 1 milletvekili. Bu dağılım, hiçbir partinin tek başına iktidar olmasına imkan tanımamaktadır. Hükümet kurmak için en az 316 milletvekiline ihtiyaç duyulduğundan, CDU/CSU ve SPD arasında bir koalisyon hükümeti kurulması en olası senaryo olarak görülmektedir. CDU/CSU ve SPD'nin kuracakları koalisyon Büyük Koalisyon olarak adlandırılmaktadır.

Seçim sonuçlarına dair bir analiz yapmak gerekirse, 2021 seçim sonuçlarıyla kıyaslandığında partilerin oy oranlarındaki değişimlere bakmak faydalı olacaktır. CDU/CSU Partisi oylarını yalnızca % 4,4 oranında artırarak, parti tarihindeki en düşük ikinci sonucu elde etmiştir. Bu durum, partinin seçmen nezdinde önceki seçimlere kıyasla sınırlı bir toparlanma yaşadığını göstermektedir. Özellikle seçim kampanyası sürecindeki stratejiler, aday profilleri ve siyasi atmosfer göz önünde bulundurulduğunda, CDU/CSU'nun oy artışının beklenen seviyeye ulaşmadığı söylenebilir. Oysa ki parti, seçimde oy oranının % 30'u aşacağını iddia etmekteydi. Ancak elde edilen sonuçlar, bu hedefin gerisinde kaldığını göstermektedir.

İkinci en yüksek oy oranını elde eden AfD Partisinin, 2021 seçimleriyle kıyaslandığında oylarını 10,4 puan artırdığı görülmektedir. Bu, parti açısından önemli bir yükseliş olarak değerlendirilebilir. Söz konusu artış, AfD'nin seçmen tabanını genişlettiğini ve politik söylemlerinin belirli bir kesimde karşılık bulduğunu göstermektedir.

SPD'nin oyları ise % 9,3 oranında düşmüştür. Bu, parti tarihindeki en kötü seçim sonucu olarak kaydedilmiştir. SPD'nin yaşadığı ciddi oy kaybı, seçmen desteğinde önemli bir erime olduğunu ve parti politikalarının beklenen etkiyi yaratamadığını

ortaya koymaktadır. Bu durum, partinin seçim stratejilerini, politik söylemlerini ve toplumsal beklentilere yanıt verme kapasitesini yeniden değerlendirmesi gerektiğini göstermektedir.

Yeşiller Partisi'nin ise 2021 seçimleriyle kıyaslandığında, koalisyon ortağı olmasına rağmen oylarının % 3,1 oranında düştüğü görülmektedir. Bu durum, partinin hükümette yer almasının seçmen nezdinde beklenen düzeyde bir destek sağlamadığını ve belirli politikalarının eleştirildiğini göstermektedir. Oy kaybı, özellikle çevre politikaları, ekonomi ve enerji dönüşümü gibi alanlardaki performansına yönelik seçmen memnuniyetsizliğiyle ilişkilendirilebilir.

FDP yani Hür Demokratlar, 2021 seçimlerinde hükümet koalisyonunun diğer ortağı olmasına rağmen % 11,2 oranında oy kaybetmiş ve yalnızca % 4,2 oy alarak % 5'lik barajı aşamamıştır. Bu nedenle parti parlamentoya girememiştir. FDP'nin yaşadığı bu dramatik düşüş, özellikle hükümetteki politika tercihleri ve ekonomi yönetimi konusundaki eleştirilerle ilişkilendirilebilir. Bu gelişme, FDP içinde liderlik değişimi sürecini başlatırken, partinin gelecekteki siyasi yönelimi ve stratejileri açısından da önemli bir dönüm noktası oluşturmaktadır. FDP'nin Genel Başkanı Christian Lindner, başarısız seçim sonuçlarının ardından istifa etmiş ve siyasetten tamamen çekileceğini açıklamıştır. Genel başkanın siyasetten çekilme kararı, FDP'nin içinde bulunduğu krizin derinliğini gözler önüne sermektedir.

Sol Parti, 2021 seçimleriyle kıyaslandığında oylarını % 3,9 oranında artırmıştır. Bu artış, partinin seçmen nezdinde belirli bir toparlanma yaşadığını ve politik söylemlerinin daha geniş bir kesimde karşılık bulduğunu göstermektedir. Sol Parti'nin yükselişi, özellikle ekonomik adalet, sosyal politikalar ve hükümet karşıtı muhalefet söylemleriyle ilişkilendirilebilir.

Bu seçimin en dikkat çekici hususlarından biri, AfD'nin yükselişi olmuştur. AfD, 2025 seçimlerinde hem genç seçmenlerden, hem daha önce hiç oy kullanmamış kitleden, hem de diğer siyasi parti seçmenlerinden oy toplamayı başarmıştır. AfD'nin oylarının yükselme sebeplerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Göçle İlgili Kışkırtıcı Söylemler ve Göçmen Karşıtlığı: AfD, göçmen karşıtı söylemleri ve göçle ilgili kışkırtıcı politikaları ile dikkat çekmektedir. Bu söylemler, özellikle güvenlik endişeleri ve kültürel kimlik sorunları üzerinden geniş bir seçmen kitlesine hitap etmektedir. Ayrıca, son dönemde göçmenler tarafından Almanya'da gerçekleştirilen saldırılar, partinin söylemlerini güçlendiren unsurlar arasında yer almaktadır.
1. Protesto Oyu: Seçmenlerin, diğer ana akım partilere yönelik memnuniyetsizlikleri ve hayal kırıklıkları, onları AfD'ye yönlendirmektedir. Birçok seçmen, sistem dışı bir alternatif olarak AfD'yi tercih etmekte, bu da partinin yükselmesine katkı sağlamaktadır.
1. Ekonomik Zorluklar ve Tedirginlik: Almanya'daki ekonomik dar boğaz ve artan ekonomik problemler, seçmenlerde tedirginliğe yol açmakta ve bu da AfD'nin daha güçlü bir destek almasına neden olmaktadır. AfD, bu tedirginliği kendi lehine kullanarak, ekonomik sorunlara yönelik sert söylemler geliştirmektedir.
1. Sosyal Medyanın Etkili Kullanımı: AfD, sosyal medyayı oldukça etkili bir şekilde seçim propagandası yapmak için kullanmaktadır. Partinin dijital kampanyaları, genç seçmenler ve sosyal medya kullanıcıları arasında geniş bir etki alanı yaratmaktadır. Bu, geleneksel medya kanallarında yeterince görünür olamayan AfD'nin mesajlarının daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamaktadır.

Bu faktörler, AfD'nin son dönemdeki oy artışını açıklayan ana etmenler arasında yer almaktadır.

Almanya'daki son seçim sonuçlarını "Siyasi Deprem" olarak nitelendirmek yerinde olacaktır. Bu tanım, ülkedeki siyasi dengelerin köklü bir şekilde değiştiğini ve bunun hem iç hem de dış politikada ciddi etkiler doğuracağını ima eder. Almanya siyasetinde uzun yıllardır belirleyici olan merkez partiler (özellikle CDU/CSU ve

SPD), önceki seçimlere kıyasla ciddi oy kaybına uğradıysa, bu durum seçmenlerin geleneksel politikalardan memnun olmadığını ve yeni yönelimlere açık olduğunu gösterir. Bu da koalisyon görüşmelerini zorlaştırabilir. Aşırı sağcı AfD Partisinin yükselişi de bu depremin göstergesi olarak değerlendirilebilir.

2025 Almanya federal seçimlerinin ardından, Hristiyan Demokrat Birlik (CDU) ve Sosyal Demokrat Parti (SPD) arasında kurulması muhtemel bir koalisyon hükümetinin iç ve dış politikada nasıl konumlanacağı, her iki partinin politikalarının birleşimiyle şekillenecektir.

- **Ekonomi:** CDU'nun lideri Friedrich Merz, ekonomik büyümenin artırılması ve Almanya'nın rekabet gücünün güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bundesbank Başkanı Joachim Nagel, yeni hükümetin ekonomik yapısal sorunları hızla ele alması ve daha fazla yatırım için mali kuralları reforme etmesi gerektiğini belirtmiştir.
- **Sosyal Politikalar:** SPD'nin sosyal adalet ve eşitlik konusundaki öncelikleri, koalisyonun sosyal politikalarını şekillendirecektir. Bu, sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik sistemlerinin güçlendirilmesi anlamına gelmektedir.
- **Avrupa Birliği:** Her iki parti de Avrupa entegrasyonunu desteklemektedir. Koalisyon, AB içindeki Almanya'nın liderlik rolünü sürdürmeye ve Avrupa'nın ekonomik ve siyasi istikrarını desteklemeye odaklanacaktır.
- **Savunma ve Güvenlik:** Merz, Almanya'nın savunma harcamalarını artırma ve NATO ile iş birliğini güçlendirme çağrısında bulunmaktadır. Bu, koalisyonun savunma politikalarını etkileyecek ve Almanya'nın uluslararası güvenlik yükümlülüklerini yerine getirmesini sağlayacaktır.

- **Transatlantik İlişkiler:** Friedrich Merz, ABD ile güçlü ilişkilerin sürdürülmesini savunurken, aynı zamanda Almanya'nın bağımsız bir dış politika izleyebilmesinin önemini de vurgulamıştır. Merz, Almanya'nın sadece NATO ve ABD ile değil, Avrupa Birliği ve diğer küresel aktörlerle de güçlü ilişkiler geliştirmesi gerektiğini belirtirken, Almanya'nın daha bağımsız bir dış politika çizgisi izleyebilmesi için stratejik özerklik sağlamanın zorunluluğunu ifade etmiştir.

2025 Almanya seçim sonuçları, ülkedeki siyasi dengeleri önemli ölçüde değiştirmiştir. CDU/CSU sınırlı bir toparlanma göstererek tarihindeki en düşük ikinci sonucu elde ederken, SPD ciddi oy kaybı yaşamıştır. Yeşiller ve FDP de koalisyon ortağı olmalarına rağmen oy kaybı yaşamışlardır. AfD ise göçmen karşıtı söylemler ve sosyal medyanın etkin kullanımı sayesinde büyük bir yükseliş sağlamış, seçmen tabanını genişletmiştir. Bu durum, geleneksel partilerin gücünü kaybettiğini ve koalisyon görüşmelerinin zorlu geçeceğini göstermektedir. Yeni koalisyon hükümetinin ekonomik büyüme ve sosyal adalet gibi önceliklere odaklanması beklenmektedir.

***

23 Şubat 2025 Almanya Federal Meclis seçimlerinde ipi % 28,5 ile Hristiyan Birlik partileri CDU/CSU göğüsledi, iki partinin sağındaki radikal milliyetçi, göçmen karşıtı Almanya için Alternatif (AfD) partisi ise oyların % 20,8'ini alarak ikinci sıraya yükseldi. Onları % 16,4 ile Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD), % 11,6 ile Birlik 90/Yeşiller (Yeşiller) ve 8,8 ile Sol Parti (Die Linke) izliyor. Sarah Wagenknecht Birliği % 4,97 ve Hür Demokrat Parti (FDP) ise % 4,3 ile barajın altında kalarak parlamentoya giremediler.

Dr. Yaşar Aydın

German Institute for International and Security Affairs (SWP)

Centre for Applied Turkey Studies (CATS)

İktidar partilerinin oy oranlarındaki düşüş ve aşırı sağın güçlenmesinin nedenleri, yapısal ve konjonktürel olmak üzere iki başlık altında toparlanabilir. Yapısal nedenlerin başında Almanya ekonomisinin yaşadığı durgunluk, otomotiv, makine sanayii ve demir çelik gibi sektörlerin karşılaştığı talep daralması, kârlılık düşüşü ve rekabet gücü kaybı gibi zorluklar geliyor. Bundan başka birçok belediyenin, mültecilerin getirdiği yük nedeniyle mali sıkıntılar çekmesi, sosyal sistemin özellikle de sağlık ve emeklilik sisteminin ciddi bir baskı altında olması ve bütün bunlara yıllardır çözüm bulunamamış olması, serbest pazar ekonomisine ve liberal demokratik düzene duyulan güveni zayıflattı. Seçimlerden iktidar partilerinin hezimetle, sağ ve sol kanat partilerinin ise zaferle çıkmasında bu güven kaybının çok önemli etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

Konjonktürel nedenlerin başında ise koalisyon partileri arasındaki uyumsuzlukları, ideolojik farklılıkları ve zıtlaşmaları, örneğin borç freni mekanizması ya da nükleer enerjinin tasfiye edilmesinin hızına ilişkin anlaşmazlıkları sayabiliriz. Bunlar da iktidar partilerinin oy kaybını tetikledi, üç partinin toplam oyları % 52'den % 32'ye geriledi. Bir diğer önemli etken ise ABD'den gelen popülist destek. Örneğin, Elon Musk'ın AfD'yi açıktan destekleyen açıklamaları, mültecilerin neden olduğu terör ve şiddet olayları da hükümetin göç politikasına yönelik tepkileri artırdı ve oy kaybında etkili oldu diyebiliriz.

Bir önceki seçimlere kıyasla, iktidar partilerinin toplamda % 20 oranında oy kaybetmesine karşın, oylarını beklentilerinin altında sadece % 4 artırabilmiş olması ve oy oranının kritik eşik olan % 30'ların altında kalması, seçimleri kazanmış olsa da CDU/CSU tarafında hayal kırıklıklarına yol açtı.

An itibari ile Hristiyan Birlik partileri ile SPD arasında istikşafi görüşmeler sürüyor, büyük olasılıkla resmi koalisyon görüşmelerine geçilecek ve üç yıl aradan sonra yeniden, bu sefer Friedrich Merz başkanlığında bir "Büyük Koalisyon" kurulacak. AfD'nin oylarını bu denli artırmış ve toplumda mülteci hatta yer yer göç karşıtı bir atmosferin oluşmuş olması, Almanya'da yaşayan göçmenler için kaygı verici bir durumdur. CDU Genel Başkanı Friedrich Merz, göçmenlerle ilgili sert söylemler geliştirmiş ve çifte vatandaşlığın kaldırılmasını savunmuştu. Ayrıca, Merz AfD'nin yükselişinden dolayı baskı altında hissedecektir kendisini. Dolayısıyla onun dönemi Angela Merkel ya da Olaf Scholz dönemi kadar kapsayıcı olmayacaktır. Yeni hükümeti bekleyen başlıca görevler, ekonomik durgunluğun aşılması, yeşil dönüşüm ve dijitalleşme süreçlerinin hızlandırılması ve altyapı yatırımlarının canlandırılmasıdır. İhracat ağırlıklı bir ekonomiye sahip olan Almanya, ABD ve Çin ile yaşanan sorunlar nedeniyle ihracat için yeni pazar arayışında olacaktır.

Yeni hükümetin ticari ilişkilerin geliştirilmesine öncelik verecek olması, Almanya'nın önemli ticaret partnerlerinden olan Türkiye için bir avantaj olabilir. Mevcut koşullarda Türkiye - AB arasındaki Gümrük Birliği'nin modernleştirilmesi ve kapsamının genişletilmesi Almanya'nın da ekonomik çıkarlarıyla örtüşüyor. İki ülke arasındaki ikili ekonomik ilişkiler, 50 milyar doları aşan ticaret hacmi, birkaç on-milyarlık turizm geliri ve Türk tedarikçilerin Almanya'nın tedarik zincirlerine dahil olmasıyla, ikili ilişkilerin temel sütununu oluşturuyor.

Almanya'nın dış politikadaki başlıca hedefi, ülkenin savunma gücünü artırmak, dünya siyasetinde ve özellikle de Rusya-Ukrayna Savaşı'nın sonlandırılması sürecinde söz sahibi olmak ve Rusya karşısında caydırıcı bir noktaya gelebilmek olacaktır. Bu noktada, Almanya açısından Türkiye'nin öneminin arttığını söyleyebiliriz. Coğrafi bakımdan stratejik konumu, güçlü ve deneyimli ordusu, yükselen bir savunma sanayisinin olması ve toplumda stratejik bir güvenlik

kültürünün hakimiyeti, Türkiye'yi Almanya karşısında siyasi ve güvenlik konularında iş birliği yapılması gereken bir ülke konumuna getirmektedir.

Friedrich Merz'de dahil CDU/CSU parti kadrolarında bu yönde bir farkındalığın olduğu görülüyor. Örneğin Merz, Esad rejiminin yıkılmasının ardından yaptığı bir açıklamada, Türkiye'nin Orta Doğu'da barış için önemli bir rol oynayacağına inandığını belirtmiş ve Almanya'nın Türkiye ile iş birliği yapması gerektiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde, Olaf Scholz da başbakanlık döneminde Türkiye'ye karşı pragmatik bir tutum sergilemiş ve geçtiğimiz haftalarda Türkiye ile ilişkileri geliştirmeye ve iş birliği yapmaya açık olduğunu dile getirmişti.

Bu nedenlerle, yeni kurulacak hükümetin Türkiye ile özellikle güvenlik ve ekonomi alanında güçlü ilişkiler kurma, geliştirme ve iş birliği yapma yönünde bir yaklaşım içinde olacağı beklenebilir. Hatta, Türkiye açısından bakıldığında bir «Büyük Koalisyon»un mevcut tablo içinde Türkiye için - tüm olumsuzluklarına rağmen - en iyi varyasyon olduğu da söylenebilir.

***

Prof. Dr. Zuhale Yeşilyurt Gündüz
TED Üniversitesi

Almanya'da aylarca süren ve gittikçe sertleşen seçim atmosferinin sonunda 23 Şubat 2025 tarihinde Federal Meclis seçimleri gerçekleşti ve 1990'da birleşmesinden bu yana % 85'le Almanya'nın en yüksek katılımı seçimi oldu. Seçim sonuçları beklentilere uygun olmakla birlikte şaşırtıcıydı da. SPD (sosyal demokrat ve kırmızı), FDP (liberal ve sarı) ve *Die Grünen*/Yeşiller'den (sol ve yeşil) oluşan koalisyon hükümeti büyük beklentilerle başlayıp, önemli politikaları gerçekleştirmekle birlikte süreç içinde kavgalı bir hal almış ve tatsız bir şekilde son bulmuştu. Bu partilerin seçimlerde çok başarılı olamayacakları öngörülebilir bir şeydi. Aşırı sağ AfD'nin (*Alternative für Deutschland* - Almanya için Alternatif) oylarını artıracığına kesin gözüyle bakılmakla birlikte artışın bu düzeyde olacağı demokratik geleceğe dair endişeleri çok artırdı.

AfD oylarını % 20,8 ile ikiye katladı. Sol Parti (*Die Linke*) de % 8,7 ile aynı şekilde oylarını artırdı. % 5 barajını kıl payı kaçıran BSW (*Bündnis Sarah Wagenknecht*) de dahil edilirse radikal uçlar, Hristiyan Demokrat CDU/CSU'dan (% 28,5) daha çok oy elde ettiler. [FDP ise baraj altında kaldı](#). SPD'nin tarihsel çöküşü olarak da adlandırılan % 16,4'lük oy oranı ise SPD'ye oy vermeye alışkın ve giderek sayıları azalmakta olan çekirdek seçmenlere aittir. Üç yılda % dokuz oranında bir düşüş Scholz'a nasip olmuştur.

[Forschungsgruppe Wahlen seçim analizi kurumuna göre](#), yaş açısından bakıldığında, 60 yaş üstü seçmenlerin % 38'i CDU/CSU'ya ve % 23'ü SPD'ye oy vermiştir. 30 yaş altındaki seçmenlerin ise CDU/CSU'ya % 13 ve SPD'ye % 11 oy vermesi dikkat çekicidir. Sol Parti % 27 ile 18-24 yaş grubunda en güçlü parti olmuştur. AfD gençlerde % 21'e ulaşmış, Yeşiller ise % 10'da kalmıştır. SPD ve CDU/CSU bu yaş grubunda sırasıyla % 11 ve % 12 oy alabilirken, FDP ve BSW ise % 6'lık oy oranlarıyla bu grupta en az tercih edilen partiler olmuşlardır.

[Kadınların ve erkeklerin oy dağılımı incelendiğinde](#), kadınların erkeklere göre SPD'ye % 18, Yeşiller'e % 13, Sol'a % 11 oranında daha fazla, CDU'ya % 27 ve AfD'ye % 17 daha az oy verdikleri görülmüştür. Bu seçimlerde kadın aday oranındaki düşüşe paralel olarak kadın parlamenter oranı da azalmıştır: 2021

seçimleri sonrası % 35,7 ile en yüksek kadın parlamenter oranına ulaşıldıktan sonra bu seçimlerle oran % 32,4'e düşmüştür, yani parlamentonun üçte birinin altında kalmıştır. Bunun arkasında yatan temel neden CDU/CSU ve AfD'nin artan oylarıdır. Almanya Parlamentosundaki gruplarda kadın oranı sırasıyla şöyledir: CDU/CSU % 23,1, AfD % 11,8 Yeşiller Partisi % 61,2 ve Sol Parti % 56,2. Seçimlerden sonra 25 Mart 2025'te gerçekleşen CDU/CSU görüşmesinde tek bir kadın temsilcinin bulunmaması da dikkat çekicidir.

[Almanya'da kadın siyasetçilerin durumuna](#) çarpıcı bir örnek teşkil eden Yvonne Magwas, yıllarca vekilliğin yanı sıra Federal Meclis Başkan Yardımcılığı görevini de yürüttükten sonra siyasetten ayrılma kararı aldı. Magwas, *"Üslup sertleşti, hakarete uğradım, karalandım. ... Bana hakaret edenler çoğunlukla erkeklerdi, hem telefonda ve internette hem de yüz yüze."* Magwas'ın yerini ise bir erkek aldı. Dormagen ilindeki CDU Başkanı Anissa Saysay: *"Parti başkanlığına aday olmak istediğimi belirttiğimde, hemen çocuk bakımıyla nasıl başa çıkacağım sorusuyla karşılaştım"* dedi. Erkeklerle bu soru yöneltiliyor mudur?

Eski Federal Bakan ve Federal Meclis Başkanı ve aynı zamanda #ParitätJetzt (Eşitlik Şimdi) inisiyatifinin kurucularından [Rita Süssmuth](#), kadın oranının azalmasını şöyle yorumladı: *"Federal Meclis'teki kadın oranının düşmesi, tüm toplumumuz için geriye doğru atılmış bir adım anlamına gelmektedir. Ülkemizin gerçeklerini yansıtmayan bir parlamento güvenilirliğini kaybeder. Bu aynı zamanda kadın haklarının dünya çapında giderek artan bir baskı altında olduğu dönemde ölümcül bir sinyaldir."*

Seçim öncesinde aylar boyunca Almanya'da seçmenlerin ruh halini tek bir konu belirledi: Göç ve göç karşıtlığı ve *"Migration"*a karşı *"Remigration"*, yani "göç" değil "geriye göç", geri gönderme. Sürekli göçün konuşulduğu ve göç üzerine siyaset yapılan bir ortamın ruh haliyle, Almanya'da ilk kez her beş seçmenden biri açıkça aşırı sağcı bir partiye oyunu verdi, bunu yapabildi.

Böylesi bir ortamda başta CDU/CSU olmak üzere, SPD ve Yeşiller gibi merkez partiler de göç karşıtı söylemlere ama az ama çok katkı sundu. Seçim sonuçlarıyla

birlikte AfD'nin ve savunduğu parti programının korkutucu bir şekilde normalleşmesini, SPD ve Yeşiller'den birçok siyasetçi endişe verici bulduklarını açıkladılar. Fakat kendilerinin bu süreçte göç karşıtı söylemlere karşı ne kadar güçlü durabildikleri ve ne kadar sessiz kalarak destek sağladıkları açıkça ortadadır. [Ülkedeki ruh hali](#) olarak açıkladıkları şey ("*Die Stimmung im Land*") tam da buydu. Aşırı sağ ve sağ söylemi kabullenmeyen ve buna karşı en güçlü durabilen parti Sol Parti olmuştur. Oylarını ikiye katlaması ve özellikle gençlerden oy alabilmesi bu bağlamda önem taşımaktadır. Bunda Federal Meclis'te yaptığı içten konuşmalarıyla aşırı sağa ve demokrasi karşıtlığına karşı sağlam duruşuyla ilgi ve onay toplayan Sol Parti Lideri Heidi Reichinnek'in rolü yadsınamaz. Sol Parti'nin göç konusunun hakimiyetine karşı artan yoksulluk ve dışlayıcılık gibi sosyal konulara odaklanması da fark yarattı.

Peki Almanya'da sağa kayışın ruh hali nasıl oluştu? Bunu anlamak için Uluslararası İlişkiler kuramlarından İnşacılık Kuramı bize destek oluyor. İnşacılık Kuramı, sosyal olguların toplumsal bağlam ile nasıl oluştuğunu açıklar. Herhangi bir toplumsal olgu doğada öylesine yoktur, insanlar üzerine düşündükleri ve var olduğunu söyledikleri için var olur. İşte Almanya'daki göç karşıtlığı da doğada öylesine var olan bir şey değildir. İnsan ve medya müdahalesiyle oluşmuştur. Ülkedeki bu ruh halini yaratan bizzat medya olmuştur.

Medyada ve özellikle Bild gibi tabloidler tarafından aylardır, hatta yıllardır yeniden ve yeniden üretilen bu göç ve yabancı karşıtı ve de yabancı suçlayıcı söylem, seçimlerde meyvesini buldu diyebiliriz. Yıllara yayılan bir propaganda ile göç adeta suç ile eşitlenip, göçmenler ve ilticacılar potansiyel suçlular olarak damgalandı. Oysa, IFO Polis Suç İstatistikleri Enstitüsü'nün (*IFO Instituts der Polizeilichen Kriminalstatistik*) 2018-2023 yılları için eyalet bölgelerine göre yaptığı analizlerle ortaya koyduğu gibi, Almanya'da göçmenlerin yoğun olduğu yerlerde daha yüksek bir suç oranı rastlanmamaktadır. Birçok siyasetçinin suçlayıcı, dışlayıcı, ayrımcı, ırkçı söylemleri ise mesnetsizdir. Bu söylemlere inanmak ya da inanmamak, bu söylemlere eleştirel yaklaşmak ya da yaklaşmamak, işte günümüzün asıl meselesi budur.

Seçimlere yaklaşık dört hafta kala 29 Ocak 2025 tarihinde, Alman

Parlamentosunda CDU lideri ve başbakan adayı Friedrich Merz'in konuşması ve ardından yapılan oylama şimdiden tarihi önem kazanmıştır. Merz konuşmasında, *"Almanya'da büyük bir sorunumuz var. Yabancıların suçluluk oranı, özellikle de sığınmacıların suça bulaşması, büyük bir sorundur"* dedi. Tüm istatistikler bunun tam karşıtını gösterse de başbakan adayı bunu söyleyebilmiştir. Ardından yapılan oylamada ise ne olursa olsun, asla AfD'nin oyununa gelmemek, onların yasa tekliflerine direnmek, onlara karşı durmak anlamına gelen *"Brandmauer"*, "yangın duvarı" ilkesine açıkça karşı durarak CDU, mülteci karşıtı bir yasa teklifi getirmiş ve AfD'nin oylarıyla göçmenlerin daha kolay gönderilmesini içeren bu yasa teklifi kabul edilmiştir. Bild'in manşeti: *"Merz istediğini elde etti. Çoğunluk iltica edenlerin geri dönüşünü destekliyor"* şeklinde oldu. Popülizm içinde medyanın siyasetle yan yana duruşuna dair çarpıcı bir örnektir bu. CDU burada da durmadı ve CDU Genel Sekreteri Carsten Linnemann bir adım daha ileri giderek, *"İnsanlar AfD'ye yönelik Nazi-Bashing'den/suçlamalarından da bıkmıştır, 'yangın duvarından' da bıkmıştır"* demiştir.

Ülkedeki ruh hali budur. Popülizmden beslenerek siyaset medyayı, medya da siyaseti etkiliyor. İşte böyle bir ortamda girilen seçimlerden bahsediyoruz. Sonuç ortada; her beş seçmenden biri aşırı sağa oyunu verebildi.

Büyük bir ihtimalle yeni hükümet, CDU/CSU ve SPD tarafından kurulacak yeni bir koalisyonla gerçekleşecektir. Yeni hükümetin, göç ve yabancı karşıtı söylemlerden uzaklaşarak asıl sorunları çözecek eylemlerde bulunması gerekmektedir. Koalisyonun en önemli işi sağlık, eğitim, kira artışları, işsizlik, iş güvencesizliği gibi sosyal sorunları ele almak olmalıdır. Bu sorunların azaltılmasına yönelik her çaba aşırı sağın güçsüzleşmesini sağlayacaktır.

Seçimlerin sonucunda kadınların siyasi temsilindeki düşüş dikkat çekicidir. % 32.4'lük temsil, kadınların toplumsal kararlara eşit katılımını engellemektedir. Aşırı sağcı güçler, toplumsal cinsiyet karşıtı söylemlerini artırırken ve kadın haklarını geriye götürmeye çalışırken kadınların temsili daha da önem taşımaktadır. Toplumsal cinsiyet bakış açısının eksik olduğu her karar alma süreci, eksik kalmaya mahkumdur. Demokrasi, eşitliğe ve toplumun tüm kesimlerinin temsil edilmesine dayanır. Demokrasi hiç kimseyi geride bırakmamak

demektir. Hiç kimseyi.

***